

Hoe veeg ik mijn eigen straatje schoon? De laffe knieval van Gert Oostindie, Alex van Stipriaan en Aspha Bijnaar

Sandew Hira
International Institute for Scientific Research
15 oktober 2011

Met verbijstering las ik vanochtend 15 oktober 2011 het ingezonden stuk van Gert Oostindie, Alex van Stipriaan en Aspha Bijnaar in de Volkskrant onder de titel: "*Serie slavernij was te vaak te relativerend.*"

Een Amerikaans spreekwoord zegt: "*When the going gets tough, the tough get going*". Vrij vertaald: als er problemen komen, dan vertrekken de mensen met de grootste mond als eerste met de staart tussen de benen.

De auteurs schrijven: "*Onze instituten leenden hun prestige aan deze serie... Als adviseurs zijn we persoonlijk betrokken geweest bij de opzet ervan, maar de uitwerking ging buiten ons om, die zien wij nu ook pas op tv.*"

Arme Boos

Alsjeblieft zeg! Carla Boos, de eindredactrice van de NTR-serie heeft het gedaan! Wij wassen onze handen in onschuld. Arme Boos, dacht ze dat ze met trots de "crème de la crème" van het wetenschappelijk kolonialisme op te kunnen voeren als dekking voor haar verhaal, laten ze haar nu als blok vallen bij een storm van kritiek die is losgebarsten.

De kern van het verhaal van de drie musketiers is dat ze toegeven dat zij hebben gepleit "voor het geven van veel context", en dat leidde "nogal eens tot een overmaat van relativering." Maar "de uitwerking ging buiten ons om."

Wat een ongelooflijke lafheid! Waarom Boos zo de grond inboren, terwijl ze niets anders heeft gedaan dan de adviezen van deze mensen opvolgen? Waarom niet gewoon toegeven: de serie is uitgewerkt op basis van onze context, daar dragen wij de verantwoordelijkheid en niet Carla Boos. Dus als iemand moet worden aangesproken op die context, dan is het niet de NTR, maar wij. Als ze dat zouden hebben gezegd, dan zou ik antwoorden: "We zijn het fundamenteel met elkaar oneens, maar je schuift de verantwoordelijkheid niet op de schouder van een ander. Respect!" Maar dit is compleet moreel verval en lafheid.

Wie heeft de lijnen uitgezet?

De auteurs laten namelijk blijken dat zij de context hebben gegeven op basis waarvan een goede uitwerking is gemaakt. Ze schrijven: "*Natuurlijk, het sterfte percentage van Afrikanen was tijdens de overtocht naar het Caraïbisch gebied niet hoger dan die van de matrozen. In Nederland hadden de armen het ook niet best. Afrikanen zelf waren de toeleveranciers van slaven aan de Europeanen, de plantages waren geen concentratiekampen, slavernij is van alle tijden.... Allemaal waar, maar het geven van zoveel context schiet vaak zijn doel voorbij.*"

Allemaal onzin. Dat is de kern van mijn kritiek geweest op de afleveringen. Dit is helemaal NIET waar. Deze opvattingen deugen niet. Dit is geen relativering. Dit is vervalsing.

De onzin van het argument van het sterftepercentage om aan te geven dat het wel meeviel met slavernij heb ik uitgebreid beantwoord in mijn column in op Starnieuws:

<http://www.starnieuws.com/index.php/welcome/index/nieuwsitem/5474>.

De vergelijking van een misdaad tegen de menselijkheid met de armoede in Nederland is volstrekt misplaatst en een vervalsing van de geschiedenis van slavernij, zoals ik in diverse commentaren op de serie heb aangetoond.

De omschrijving van Afrikanen als toeleveranciers van slaven (nog steeds gebruiken ze de koloniale term i.p.v. de meer correctere term tot slaaf gemaakte en niet als collaborateurs laat de primaire verantwoordelijkheid van Europa volledig buiten schot, zoals ik eerder aangaf in de commentaren. Het concept van "slavernij is van alle tijden" rechtvaardigt de vergelijking van een misdaad tegen de menselijkheid met de acties van een paar criminele Polen in Rotterdam.

De plantages waren geen concentratiekampen is ook heel goed naar voren gekomen in het verhaal van Hagemeyer en McLeod. De laatste verwoordde deze gedachte ook heel treffend: *"Het was best leuk leven op de plantage tijdens slavernij."*

"Natuurlijk is de serie geen poging het slavernijverleden van Nederland weg te moffelen of te vergoelijken."

Natuurlijk is dat wel degelijk het geval, zoals nu weer blijkt uit hun eigen ingezonden stuk. Ook dit stuk is een poging om een zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis wit te wassen. Carla Boos heeft niets anders gedaan dan deze concepten in beeld vertalen en daarin heeft ze uitmuntend werk geleverd. Ze heeft een correcte vertaling gemaakt van de context die de vertegenwoordigers van het wetenschappelijk kolonialisme hebben gegeven. Dat kan en mag haar niet kwalijk worden genomen. Ze heeft in beeld gebracht wat de professoren al jaren in hun publicaties. Om haar nu als een blok te laten vallen, getuigt van een beschamende mentaliteit.

Reactie op verzet

Waarom hebben de drie musketiers dit stuk ter publicatie aangeboden aan De Volkskrant? Het heeft alles te maken met het verschijnsel protest en sociale bewegingen. Er is een enorme verontwaardiging over het systematische beleid vanuit de universiteiten om een zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis wit te wassen. Dat beleid wordt uitgezet door Oostindie, Van Stipriaan, Emmer en Den Heyer en ondersteund door Uncle Toms als Aspha Bijnaar en de VPRO House Negro Anil Ramdas.

De serie heeft correct in beeld gebracht wat zij jarenlang hebben geschreven. Als niemand had geprotesteerd, dan was niet alleen dit artikel nooit gekomen. Ze zouden zich nog jarenlang op de borst kloppen over hoe goed ze het niet hebben gedaan door slavernij voor een groot publiek onder de aandacht te brengen. Nu is de sfeer rond de serie: het slavernijverleden wordt voor een groot publiek witgewassen.

Die kritiek is te lezen op internet en in de mails die doorgestuurd worden na elke uitzending. Het wordt besproken in de huiskamers, vooral na het zien van een nieuwe aflevering. Het is onderwerp van gesprek in de kantine en op feestjes. En de wetenschappelijke onderbouwing voor die kritiek wordt geleverd door mensen die al jaren tegen ageren tegen het wetenschappelijk kolonialisme. Dat verzet en de massale kritiek heeft geleid tot de knieval in de Volkskrant, ook al is die op een laffe manier gedaan door de schuld van de serie op de schouders van die arme Boos te schuiven.

Beleidsconsequenties

De serie (zowel de volwassenen als de junior) gaat gebruikt worden in het onderwijs. Het wordt begeleid door een boek geschreven voor Carla Boos.

De schrijvers van het ingezonden stuk stellen: *"Te vaak is daar gekozen voor de relativerende toon, te weinig voor het tegengeluid, een ander perspectief, het debat."*

Dat andere geluid verschijnt in PDF vorm eind oktober. Het is een verzameling van commentaren op de serie op de IISR-website. Als ze hun woorden willen omzetten in daden, dan zouden ze ervoor moeten pleiten om de PDF (hierbij geef ik mijn toestemming ervoor) mee te laten gaan naar de onderwijsinstellingen die het materiaal krijgen. Ze zouden ervoor moeten pleiten om de links van IISR met de commentaren te plaatsen op de NTR-website over de serie in plaats van de links te verwijderen zoals nu gebeurt.

Maar het allerbelangrijkste is: ze zouden ervoor moeten pleiten om op alle universiteiten – de kennisinstituten van Nederland – te doen wat al jaren de gewoonte is in Amerika en Engeland, namelijk afdelingen Black Studies bemensd door kritische zwarte wetenschappers. Dit is geen pleidooi voor een baan voor mij, want bij deze geef ik al aan dat ik geen belangstelling heb. Maar er zijn genoeg zwarte wetenschappers buiten de universiteiten die met een goede training (bijv. bij universiteiten in het buitenland) zulke studies kunnen opzetten.

Als de hele actie geen oefening is in het schoonvegen van je eigen straat, dan is dat het pleidooi dat we de komende jaren zouden moeten horen.

Maar ook voor de NTR ligt er een groot beleidsvraagstuk. De BBC heeft meerdere series gemaakt over de zwarte geschiedenis. Die series zijn kwalitatief hoogwaardige producties voor een breed publiek. De waarheid wordt daarin niet verdoezeld met het argument dat het een breed publiek moet bereiken. Maar die series zijn gemaakt door zwarte mensen die bij de BBC werken, niet als schoonmaker, maar als programmamaker.

De NTR-serie is een inferieur product geworden omdat het voortgekomen is uit een beleid dat niet deugt. Als de NTR net als de BBC zwarte programmamakers in dienst had gehad, dan was dat geen garantie dat het beter zou gaan – want ook Uncle Tom's zoeken een baan – maar dan was de kans vele malen groter op een kwalitatief beter product.

De positie van NiNsee

Aspha Bijnaar heeft in de afgelopen periode met haar optredens ongelooflijk veel schade toegebracht aan het NiNsee. NiNsee kent twee stromingen: de stroming waarvoor Glenn Willemsen het fundament heeft gelegd en vertegenwoordigd wordt door meerdere mensen in NiNsee en die uitgaan van het concept van slavernij als een misdaad tegen de menselijkheid en Aspha Bijnaar, de Uncle Tom bij NiNsee, die de lijn propageert van het wetenschappelijk kolonialisme. Het bestuur van NiNsee moet kiezen welke lijn ze naar buiten toe wilt uitdragen. Zij kan twee kanten uitgaan.

Ze kan met Aspha Bijnaar naar de subsidiegever en zeggen: "Als je ons geld geeft, dan is dit het geluid dat je ervoor krijgt." Tegelijkertijd geeft ze de boodschap af aan de zwarte gemeenschap: "jullie steun heb ik niet nodig, we komen er wel met lobbywerk met Bijnaar als vlaggendrager." De handtekeningenactief voor NiNsee was dan niet nodig. Steunbetuigingen van de zwarte gemeenschap zijn niet nodig. En dan maar hopen dat de subsidiegever het inhoudelijk beleid van NiNsee wil bepalen.

Ze kan ook zeggen: *"NiNsee moet in Nederland het andere perspectief, het andere geluid, vertegenwoordiger. Dat is het bestaansrecht van NiNsee. Als er geen onderscheid is tussen NiNsee en de instituten van Van Stipriaan en Oostindie, als er geen onderscheid is tussen Aspha Bijnaar en Oostindie/Van Stipriaan, wat is dan het bestaansrecht van NiNsee? Dan kun je NiNsee evengoed opdoeken. Het bestaansrecht van NiNsee ligt in dat andere geluid, en dat geluid is niet Bijnaar, want die vertegenwoordigt niet de sentimenten in de zwarte gemeenschap."*

Met deze boodschap kan het bestuur met opgeheven hoofd naar de zwarte en blanke gemeenschap stappen en zeggen: "Daarom vragen we jullie steun voor het voortbestaan van NiNsee". Die keuze kan niet lang onbeslist blijven, want dan kan de schade wel eens onherstelbaar zijn.

De uitdaging ligt er: zondag 30 oktober in Amsterdam

Na de laatste aflevering organiseert de NTR een week over slavernij. De zwarte gemeenschap zal haar eigen afsluiting van deze kwalijke periode in de Nederlandse televisiegeschiedenis organiseren. Naar aanleiding van mijn commentaren over de NTR-serie De Slavernij en de ontlaaide discussie n.a.v. hiervan organiseert het CEC in Amsterdam-Bijlmermeer een discussiebijeenkomst over de twee visies op de Nederlandse slavernijgeschiedenis en hoe daarmee in de toekomst om te gaan. Voor de discussie zijn uitgenodigd de makers van de reeks inclusief de professoren en een aantal zwarte historici.

Datum: zondag 30 oktober 2011 van 16:00 uur tot 21:00 uur

Plaats: Arthouse Apollo in het CEC-gebouw, Bijlmerdreef 128, 1103 TV - A'dam Zuidoost

Entree: 2,50 euro

Organisatie die bijdrage willen leveren om de bijeenkomst te organiseren kunnen contact opnemen met Vincent Soekra: 06-41.00.86.46.

Het aantal plaatsen is beperkt, dus reserveer uw kaarten!

Reserveringen: vincentsoekra@gmail.com

Tel: 06-41.00.86.46

De auteurs van het ingezonden schrijven: "Te vaak is daar gekozen voor de relativerende toon, te weinig voor het tegengeluid, een ander perspectief, het debat."

De uitdaging ligt er. Komen ze ook op 30 oktober of zijn dit weer loze kreten?